

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/185595,Odnaleziono-zbiorowa-mogile-ofiar-zbrodni-niemieckich-dokonych-w-pierwszych-miesiacach-II-wojny-swiatowej-w-Lesie-Szpegawskim>
17.04.2024, 05:06

Odnaleziono zbiorową mogiłę ofiar zbrodni niemieckich dokonanych w pierwszych miesiącach II wojny światowej w Lesie Szpegawskim

Odnaleziono zbiorową mogiłę ofiar zbrodni niemieckich dokonanych w pierwszych miesiącach II wojny światowej w Lesie Szpęgawskim

Odnaleziono zbiorową mogiłę ofiar zbrodni niemieckich dokonanych w pierwszych miesiącach II wojny światowej w Lesie Szpęgawskim

Odnaleziono zbiorową mogiłę ofiar zbrodni niemieckich dokonanych w pierwszych miesiącach II wojny światowej w Lesie Szpęgawskim

Odnaleziono zbiorową mogiłę ofiar zbrodni niemieckich dokonanych w pierwszych miesiącach II wojny światowej w Lesie Szpęgawskim

Odnaleziono zbiorową mogiłę ofiar zbrodni niemieckich dokonanych w pierwszych miesiącach II wojny światowej w Lesie Szpęgawskim

Odnaleziono zbiorową mogiłę ofiar zbrodni niemieckich dokonanych w pierwszych miesiącach II wojny światowej w Lesie Szpęgawskim

Odnaleziono zbiorową mogiłę ofiar zbrodni niemieckich dokonanych w pierwszych miesiącach II wojny światowej w Lesie Szpęgawskim

Odnaleziono zbiorową mogiłę ofiar zbrodni niemieckich dokonanych w pierwszych miesiącach II wojny światowej w Lesie Szpęgawskim

Odnaleziono zbiorową mogiłę ofiar zbrodni niemieckich dokonanych w pierwszych miesiącach II wojny światowej w Lesie Szpęgawskim

Odnaleziono zbiorową mogiłę ofiar zbrodni niemieckich dokonanych w pierwszych miesiącach II wojny światowej w Lesie Szpęgawskim

Odnaleziono zbiorową mogiłę ofiar zbrodni niemieckich dokonanych w pierwszych miesiącach II wojny światowej w Lesie Szpęgawskim

Odnaleziono zbiorową mogiłę ofiar zbrodni niemieckich dokonanych w pierwszych miesiącach II wojny światowej w Lesie Szpęgawskim

Odnaleziono zbiorową mogiłę ofiar zbrodni niemieckich dokonanych w pierwszych

miesiącach II wojny światowej w Lesie Szpęgawskim

Odnaleziono zbiorową mogiłę ofiar zbrodni niemieckich dokonanych w pierwszych miesiącach II wojny światowej w Lesie Szpęgawskim

Odnaleziono zbiorową mogiłę ofiar zbrodni niemieckich dokonanych w pierwszych miesiącach II wojny światowej w Lesie Szpęgawskim

Odnaleziono zbiorową mogiłę ofiar zbrodni niemieckich dokonanych w pierwszych miesiącach II wojny światowej w Lesie Szpęgawskim

Odnaleziono zbiorową mogiłę ofiar zbrodni niemieckich dokonanych w pierwszych miesiącach II wojny światowej w Lesie Szpęgawskim

W dniach od 8 do 25 maja 2023 roku prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku wraz z grupą biegłych i specjalistów z zakresu archeologii i antropologii pod kierunkiem dr. Dawida Kobiałka z Uniwersytetu Łódzkiego przeprowadził oględziny wytypowanych terenów Lasu Szpęgawskiego w okolicach Starogardu Gdańskiego – miejsca eksterminacji ludności polskiej dokonanej w 1939 roku przez okupanta niemieckiego.

Czynności doprowadziły do odnalezienia zbiorowej mogiły o długości 10 m, szerokości 5 m i głębokości 2 m, w której znajdowały się szczątki 84 osób. Ujawniono ponadto ślady świadczące o zacieraniu przez oprawców śladów zbrodniczej działalności. Polegały one na systematycznym dokonywaniu w 1944 roku ekshumacji zwłok z masowych mogił, a następnie poddawaniu ich działaniom wysokiej temperatury celem spopielenia, co miało uniemożliwić odnalezienie w przyszłości miejsc pochówków ofiar i udowodnienie zbrodniczej działalności okupantów wobec osób cywilnych.

Mimo przeprowadzenia przez Niemców akcji związanej z zacieraniem śladów zbrodni także w badanym miejscu, udało się odnaleźć szczątki ofiar zarówno osób dorosłych jak i dzieci w różnym wieku. Ustalono, że materiał pochodził od minimum 84 osób, w tym przynajmniej sześciorga dzieci/osób młodocianych. Wiek najmłodszego dziecka został oceniony na 3-7 lat. W ekshumowanej mogile przeważały szczątki mężczyzn. Wśród zabezpieczonego materiału zaobserwowano m.in. urazy czaszki powstałe w skutek postrzału.

Podczas prac odnaleziono również szereg rzeczy osobistych należących do zamordowanych, osób, przykładowo: złote obrączki, srebrne zegarki, obrączki z metali nieszlachetnych, krzyżyki, medaliki, guziki cywilne jak i wojskowe z okresu II Rzeczypospolitej, polskie monety drobnego nominału sprzed 1939 roku oraz spinki mankietowe. Ujawniono i zabezpieczono także łuski i pociski od karabinu systemu Mauser jak i pistoletowe kalibru 9 x 19 mm Parabellum oraz 7,65 x 17 mm SR Browning. Była to amunicja pozostająca na wyposażeniu funkcjonariuszy III Rzeszy Niemieckiej.

Zabezpieczony materiał kostny zostanie przekazany do analiz w celu ustalenia DNA osób pomordowanych oraz ich identyfikacji. Odnalezione artefakty zostaną natomiast poddane konserwacji. W celu pełniejszej dokumentacji przebiegu mordów oraz sposobów ich zacierania w Lesie Szpęgawskim, zaplanowano również szereg analiz specjalistycznych

(m.in. makroszczątków roślinnych, geomorfologicznych, chemicznych).

Podjęte w ramach śledztwa przez prokuratora oraz biegłych czynności poszukiwawcze oraz prace archeologiczne są składową realizacją międzynarodowego projektu naukowego pt. „Archeologia Zbrodni pomorskiej 1939” kierowanego przez dr Dawida Kobiałkę z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego. Projekt ten finansowany przez Narodowe Centrum Nauki na podstawie umowy nr UMO-2021/43/D/HS3/00033.

Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku zwraca się z prośbą do osób, których krewni stracili życie z rąk funkcjonariuszy niemieckich na terenie Starogardu gdańskiego oraz powiatu starogardzkiego o zgłaszanie się do Oddziału IPN w Gdańsku w celu zdania relacji o tragicznej historii swoich krewnych oraz ewentualnego udostępnienia materiału genetycznego do dalszych badań identyfikacyjnych.

**Kontakt: Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Gdańsku, al. Grunwaldzka
216, 80-266 Gdańsk, tel. 58 660 67 30.**

Naczelnik
Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu
w Gdańsku

prok. Tomasz Jankowski

Gdańsk, dnia 25 maja 2023 r.

Fot. Daniel Frymark